

УДК 341.01

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.63.55>

КОДИФІКАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

Сарай Р.Д.,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри конституційного права та
порівняльного правознавства
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;

Калинюк С.С.,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри міжнародного права
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;

Тимків Д.Ю.,

студентка 3 курсу юридичного факультету
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;

Сарай Р.Д., Калинюк С.С., Тимків Д.Ю., Кодифікація міжнародного права: теоретичні аспекти

Ефективність права, як системи юридичних норм та принципів, багато в чому залежить від рівня упорядкування останніх. Критерієм оцінки такого стану є рівень систематизації правових норм. Міжнародне право не є винятком у цьому плані і систематизація міжнародно-правових норм напряму впливає на його ефективність.

Дана стаття присвячена аналізу питання систематизації міжнародно-правових актів та норм, основною формою якої є їх кодифікація. У першу чергу, з'ясовується визначення поняття систематизації правових норм у міжнародному праві. Визначено, що на міжнародно-правовому рівні основною формою систематизації правових норм є їх кодифікація. Досліджено, що саме кодифікація норм міжнародного права дає можливість досягнути основну мету систематизації, а саме прийняти єдиний кодифікований міжнародно-правовий документ, щоб комплексно регулював певну галузь міжнародного права.

Окрема увага у статті приділена функціям кодифікації, які покликані забезпечити цілісність міжнародної правової системи, уніфікувати її норми з метою отримання збалансованого підходу до правового регулювання однотипних понять у різних правових системах.

Здійснюється теоретико-правовий аналіз розмежування у міжнародному праві таких понять як кодифікація, інкорпорація та консолідація.

Також у статті приділено увагу визначенню місця і ролі Комісії ООН з питань прогресивного розвитку та кодифікації міжнародного права. Ажде, даний структурний підрозділ ООН по своїй суті є єдиною універсальною інституцією, що праві здійснювати офіційну кодифікацію міжнародно-правових норм. А результати діяльності Комісії ООН з міжнародного права втілюються у прийнятті міжнародних конвенцій під егідою ООН (Конвенція про право міжнародних договорів, Конвенція з морського права, Конвенція про дипломатичні зносини, Конвенція про права дитини тощо).

Завершується стаття коротким висновком, в якому обґрунтовується важливість подальшої роботи у напрямку кодифікації норм міжнародного права.

Ключові слова: кодифікація, міжнародне право, систематизація, ООН, Комісія ООН з питань прогресивного розвитку та кодифікації міжнародного права.

Saray R.D., Kalinyuk S.S., Tymkiv D.Yu., Codification of international law: theoretical aspects

The effectiveness of law, as a system of legal norms and principles, largely depends on the level of organization of the latter. The criterion for assessing this condition is the level of systematization of legal norms. International law is no exception in this regard and the systematization of international legal norms directly affects its effectiveness.

The article is devoted to the analysis of the issue of systematization of international legal acts and norms, the main form of which is their codification. First of all, the definition of systematization of rule norms in international law is revealed. It is determined that at the international legal level the main form of systematization of legal norms

is their codification. It has been studied that it is the codification of the norms of international law that makes it possible to achieve the main goal of systematization, namely to adopt a single codified international legal document in order to comprehensively regulate a certain branch of international law.

Particular attention in the article is paid to the codification functions, which are designed to ensure the integrity of the international legal system, to unify its norms in order to obtain a balanced approach to the legal regulation of the same types of concepts in different legal systems.

Theorist-legal analysis of the separation in international law of such concepts as codification, incorporation and consolidation is carried out.

The article also focuses on determining the place and role of the UN Commission on Progressive Development and Codification of International Law. Moreover, this UN structural unit is essentially the only universal institution right to formally codify international legal norms. And the results of the activities of the UN Commission on International Law are embodied in the adoption of international conventions under the auspices of the United Nations (Convention on the Law of International Treaties, Convention on the Law of the Sea, Convention on Diplomatic Relations, Convention on the Rights of the Child, etc.).

The article concludes with a brief conclusion, which justifies the importance of further work in the direction of codification of international law.

Key words: codification, international law, systematization, UN, UN Commission on Progressive Development and Codification of International Law.

«У праві не має потрібнішої речі ніж кодекс міжнародного права»
- ці слова ще у далекому 1816 році сказав І.Бентам у своїй праці
«Принципи законодавства».

Постановка проблеми. З тих пір людство не раз намагалося здійснити кодифікацію міжнародного права. Разом з тим, дане питання і на сьогодні залишається одним з основних та дискусійних у міжнародній правничій сфері через різноманітність правових доктрин, поглядів та підходів.

Інтенсивний правотворчий процес створює умови для постійного оновлення та актуалізації правових актів, втрачають внаслідок чого спостерігається тенденція до збільшення загальної кількості нормативно-правових актів. В умовах кількісного збільшення нормативного матеріалу актуальною є проблема впорядкування й систематизації прийнятих кодифікованих правових актів з метою ефективного їх використання, адже від впорядкованості правового масиву залежить його ефективність.

Стан опрацювання. Складність юридичної природи кодифікації правових актів, її видів зумовили значний інтерес вчених-юристів до вказаної проблематики. Зокрема, різні аспекти кодифікації нормативно-правових актів розглядалися в працях таких вітчизняних вчених, як В.Г. Буткевич, М.В. Буроменський, В.К. Гришук, В.Я. Калакура, Р. Кабріяк, Д.А. Керімов, А.А. Козловський та іноземних класиків міжнародного права як І. Бентам, Г. Кельзен, С.Гарт, Р. Гігінс тощо.

Зазвичай кодифікацію визначають як діяльність із упорядкування та удосконалення нормативного матеріалу шляхом його зовнішньої та внутрішньої обробки з метою підтримання системності законодавства та забезпечення суб'єктів права необхідною нормативно-правовою інформацією, формування єдиного інформаційно правового простору, підвищення поінформованості громадян та розвитку правової держави. Однією з форм систематизації є кодифікація [6, ст. 476].

Актуальність вивчення та дослідження кодифікації як самостійного, специфічного типу систематизації нормативно-правових актів, а також практичної апробації кодифікаційних прийомів полягає в тому, що у процесі становлення, розвитку та оптимізації функціонування права, кодифікація відіграє значну роль, оскільки є однією з основних форм упорядкування нормативно-правового матеріалу. Зростання кількості правових актів, нагромадження правових приписів різного юридичного характеру призводять до правової невизначеності. Будь-яка кодифікація є юридичнотехнічною відповіддю на потребу у правовій визначеності, породжену кризою джерел права, пов'язаною з безсистемним зростанням їх кількості, з труднощами осягнення усних та розрізнених правових норм, зі стрімкою законодавчою інфляцією. Ця потреба у правовій визначеності у конкретному сенсі виражається в пошуку шляхів раціоналізації права, найбільш розробленою формою якої є кодифікація. Цінність її полягає у можливості створювати нові нормативно-правові акти, яких потребує суспільство, забезпечити компроміс різноманітних інтересів та узгодженості приписів та актів, що складають систему законодавства держави.

Мета статті. Звідси, мета статті – на основі вивчення наукових джерел визначити поняття кодифікації, її мету, функції, роль та значення в процесі систематизації нормативно-правових актів, зв'язок з іншими вида-

ми систематизації правового матеріалу. Її новизна полягає в аналізі підходів до визначення мети кодифікації джерел права.

Виклад основного матеріалу. За своєю суттю кодифікація – це операція зі зведення різноманітних правових норм у форму єдиного цілого, історія якої налічує понад чотири тисячі років, оскільки перші кодекси з'явилися у Месопотамії майже од ночно із виникненням письменності. Якщо мислити на концептуальному рівні, то кодифікація є певним носієм основних цінностей того суспільства, яке її породило, іншими словами, вона є продукт історичного та культурного розвитку даного суспільства, тому її зовсім неможливо від суспільства відокремити[8, ст. 346].

Термін «кодифікація» був введений у науковий обіг І. Бентамом. Словник іншомовних слів визначає кодифікацію (термін походить від слів «codex» та «facere» і означає створення зведеного закону), як систематизацію законів держави за окремими галузями права, як правило, з переглядом та відміною застарілого законодавства.

Кодифікацію законодавства можна розглядати в двох площинах: по-перше, як самостійну галузь науки, що розвивається на емпіричному ґрунті; по-друге, як вид, форму правотворчої діяльності, яка, зрозуміло, відбувається на науковій основі.

У Юридичному енциклопедичному словнику сказано, що кодифікація законодавства – це форма систематизації законодавства, яка полягає в якісній переробці діючих юридичних норм, усуненні неузгодженостей і суперечностей правового регулювання, заповненні прогалин і в скасуванні застарілих норм.

У сучасній юридичній літературі кодифікація характеризується як форма систематизації, що припускає переробку норм права за змістом, а також їх систематизований, науковообґрунтований виклад у новому законі (зводі законів, кодексі, основах законодавства та ін.). У більш широкому змісті кодифікація розглядається як форма корінної переробки діючих нормативних актів у визначеній сфері відносин, спосіб якісного впорядкування законодавства, забезпечення його узгодженості та компактності, а також розчистки нормативного масиву, звільнення від норм, що застаріли та не виправдали себе[4, ст. 78].

Аналізуючи вищенаведені визначення, можна зробити висновок, що результатом кодифікації є вдосконалення як форми, так і змісту правового матеріалу, який внаслідок значних перетворень здобуває ознак єдності і узгодженості.

У процесі кодифікації відбувається якісна переробка діючих юридичних норм, усуваються неузгодженості, дублювання, суперечності і прогалини у правовому регулюванні, скасовуються неефективні і застарілі норми. Значна кількість розрізаних нормативних актів замінюється зведеним, оновленим, ефективнішим у сучасних умовах. Така діяльність законотворців спрямована на упорядкування діючого законодавства на основі систематизації та оновлення правових приписів.

А.Н. Іодковський виокремлював вузьке і широке розуміння поняття кодифікації. На його думку, у вузькому розумінні – це технічна обробка й упорядкування нормативного матеріалу, а в широкому розумінні ця діяльність полягає у переробці, доповненні діючих законів, приведенні їх у відповідність з потребами пануючого в даному суспільстві класу. На думку вченого, кодифікація може здійснюватися у двох напрямках. Перший полягає у систематичній обробці чинних законодавчих актів з метою заміни діючого законодавства новоствореним законом (кодексом, статутом тощо), який регулює однорідну сферу суспільних відносин. Така діяльність, з точки зору А. Іодковського, і є «власне кодифікацією»[9, ст. 18].

Другий напрямок вчений називає систематизацією або інкорпорацією, який передбачає спрямування кодифікаційної діяльності на упорядкування чинного законодавства, зведення його до певної системи та усунення прогалин у праві, колізій між правовими нормами. При цьому результат змін, у тому числі і суто технічних, має бути санкціонований законодавчими органами. Схожу точку зору підтримували А. Ушаков, С. Щербаков та інші дослідники.

Але чимало вчених (М. Строгович, С. Братусь, І. Самощенко, Д. Керімов та інші) вважали систематизацію загальним, більш ширшим, поняттям, яке визначає всю діяльність з упорядкування законодавства, однією з форм якої є кодифікація. Тобто, поняття систематизації та кодифікації співвідносяться як ціле і частка.

Л.Г. Крахмальник та І.Сабо визначальним у понятті кодифікації вважали те, що вона є особливим видом правотворчості. Такий підхід спостерігається й у працях інших дослідників, які підкреслюючи думку, що кодифікація є особливим різновидом правотворчої діяльності, яка здійснюється з метою вдосконалення діючого законодавства шляхом прийняття звідних нормативних актів щодо регулювання визначеної галузі суспільних відносин, відстоювали її правотворчу роль[12, ст. 736].

Кодифікаційна діяльність, як і будь-яка інша правотворча діяльність, переслідує певні цілі. Тому цілком очевидно, що вивчення та усвідомлення змісту кодифікації неможливе без розуміння мети такої діяльності.

Причини, які зумовлюють кодифікацію, складні і різноманітні. Кожна кодифікація пов'язана з історією, соціальними, політичними і людськими обставинами, які заповнюють ті географічні і часові межі, всередині яких вона проводиться. Не дивлячись на це, все ж можна систематизувати цілі кодифікації. У першу чергу, вона спрямована на вирішення юридично-технічних завдань, але разом з їх рішенням часто досягаються соціальні та політичні цілі.

Загальною метою кодифікації, як і будь-якого іншого виду систематизації, є впорядкування нормативної основи права для зміцнення законності та правопорядку, підвищення правової свідомості громадян. А метою власне кодифікаційної діяльності є прийняття кодифікаційного акту, спрямованого на вдосконалення форми і змісту законодавства. Кодифіковані акти забезпечують чіткість та стабільність функціонування і розвитку певної галузі законодавства.

Зміст кодифікаційної діяльності розкривається через її функції, які визначаються її метою. Науковці функціями кодифікації називають основні прояви властивостей відповідного процесу, напрями його впливу на суспільні відносини, в яких проявляється її ціннісний аспект як суспільно-корисної діяльності. О. Рогач зазначає, що результатом діяльності суб'єкта кодифікації є розробка та прийняття кодифікаційного акту, який є не лише метою процесу кодифікації, але й визначає його функціональне призначення. Функції кодифікації можуть бути визначені як напрямки впливу на законодавство з метою його вдосконалення та підвищення ефективності.

Серед науковців є різні точки зору щодо визначення функцій кодифікації та їх класифікації. Так О. Рогач виділяє такі функції кодифікаційної діяльності:

- 1) вдосконалення форми законодавства через пошук оптимальних форм кодифікаційних актів, розробку класифікаційних властивостей актів кодифікаційного характеру, що, в свою чергу, надає можливість визначити особливості кодифікаційних актів, дослідити шляхи їх вдосконалення;
- 2) вдосконалення змісту законодавства з метою усунення прогалин в законодавстві, розбіжностей між окремими його нормами, ліквідації колізій, дублювань, скасування застарілих нормативно-правових приписів, вдосконалення діючих інститутів права;
- 3) стабілізація законодавства, яка виявляється у закріпленні у кодифікаційному акті, як результаті кодифікації, лише стабільних норм, розрахованих на достатньо тривалий період часу;
- 4) фундаментальна функція полягає в тому, що в ході кодифікаційних робіт розробляються нормативні приписи, які регулюють важливу, достатньо широку сферу суспільних відносин. У свою чергу, кодифікаційні акти, що містять ці приписи, зумовлюють ієрархію актів відповідної галузі, стають нормативною основою для створення внутрігалузевої системи [3, ст. 188].

У працях В. Погорелова подано інший перелік функцій кодифікації: правотворчу, фундаментальну, інтегративну, усунення дефектів у законодавстві, узагальнюючу, системоутворюючу, стабілізуючу, оптимізуючу.

Різні підходи серед науковців існують і щодо визначення об'єкта та предмета кодифікації. Новітня Юридична енциклопедія предметом кодифікації визначає правові приписи та юридичні інститути. С. Алексєєв предметом кодифікації вважає безпосередньо юридичні норми. Такий висновок ґрунтується на переконанні автора у перевазі правотворчості в процесі кодифікації над систематизацією. Д. Керімов зазначає, що при систематизації вдосконалюються та упорядковуються чинні в суспільстві правові норми – нормативно-правові акти. Погорелов об'єктом кодифікації вважає певну групу нормативноправових приписів, що мають спільний предмет правового регулювання [10, ст. 44].

Різні підходи до визначення кодифікації поширюються і на класифікацію її видів. О.О. Ушаков виділяв наступні види кодифікації:

1. Мінімальна кодифікація, яка передбачає проведення інкорпорації зі збереженням змісту правових актів, оскільки інкорпорація полягає лише у зовнішній обробці законів, та все ж зумовлює і оновлення застарілих норм. Такий вид кодифікації, на думку цього вченого, не створює нового права, а підтверджує дію старого права, але в новому джерелі права. Перевагою мінімальної кодифікації є досконаліша, доступніша та зручніша у використанні форма нормативних актів, що є результатом переробки законодавства. Крім цього, значення такого виду кодифікації полягає у тому, що вона створює підґрунтя для проведення інших, більш поглиблених видів кодифікації, підсумовуючи при цьому попередню діяльність законодавця. Результатами інкорпоративної кодифікації є зібрання законів та звід законів.
2. Медіальна кодифікація, у процесі якої вирішуються певні нові завдання, переглядаються уже вирішенні, але разом з тим зберігається і старе законодавство. Результатом такої діяльності є оновлення, нова редакція прийнятих раніше законодавчих актів, до яких внесені нові положення. На думку автора, це підготовчий етап для проведення кодифікації.

3. Максимальна кодифікація – найдосконаліший, з точки зору О.О. Ушакова, вид кодифікації законодавства. Її сутність – створення систематизованих законодавчих збірників, при формуванні яких законодавець має можливість створення нових правових норм за змістом та формою. Від попередніх видів кодифікації цей вид відрізняється тим, що її результатом є виникнення нового законодавчого акту, який тісно пов'язаний з існуючим в певній сфері законодавством, але, разом з тим, замінює його собою. Результатом максимальної кодифікації, як правило, є кодекс[1, ст. 155].

Крім цього, О.О. Ушаков виділяв неофіційну та формальну кодифікацію. Результатами неофіційної кодифікації є хронологічні збірники законів, які видаються приватними особами, різними відомствами та установами (такі, що не мають офіційного характеру). Вони полегшують наукову і практичну діяльність, але не є джерелами права.

Думку про неофіційну та офіційну кодифікацію висловлює і Р. Кабріяк, який вважає, що кодифікація є відповіддю на потребу у правовій невизначеності. На його думку, ця потреба спочатку задовольняється методами суто суспільними: перші кодифікації мають неофіційне походження. Найчастіше вони є результатом зусиль суддів, адвокатів, які прагнуть систематизувати правові норми, щоб полегшити їх застосування та розповсюдження, або просто впорядкувати. Кожен кодифікатор має свій власний метод систематизації джерел права: у хронологічному порядку чи створення певного систематичного плану. Зростання кількості приватних кодифікацій, спрямованих на впорядкування одного і того ж набору правових норм, найчастіше не призводить до спрощення діючого права, але головним недоліком неофіційних кодифікацій, на думку автора, є відсутність примусової сили: їх застосування обумовлено виключно бажанням практиків. Такі неофіційні кодифікації є підґрунтям для розвитку кодифікацій офіційних, у результаті яких приймається єдиний кодекс, офіційний, автентичний, обов'язковий для виконання, за необхідності позбавлений застарілих та суперечливих правових норм або складений переважно з нових приписів[2, ст. 136].

Звичайно, більшість дослідників вважають, що кодифікація може бути тільки офіційною і має здійснюватися виключно уповноваженими органами.

Крім вказаних класифікацій, у юридичній літературі виділяють загальну кодифікацію, під якою розуміють прийняття серії кодифікаційних актів з усіх основних галузей законодавства; галузеву кодифікацію, яка охоплює законодавство певної галузі; спеціальну (комплексну) кодифікацію, що передбачає видання нормативно-правових актів, які регулюють той чи інший інститут.

На нашу думку, розкриття сутності кодифікації без визначення її місця у процесі систематизації правового матеріалу та визначення логічного взаємозв'язку з іншими видами систематизації – інкорпорацією та консолідацією – буде неповним.

Щоб створити нормативний акт, перш за все, необхідно визначити коло однорідних суспільних відносин, які потребують врегулювання, вивчити правові приписи, акти, які стосуються даної сфери. Цей процес неможливий без застосування прийомів консолідації, яка є специфічним видом систематизації законодавства, кінцевою метою якого є усунення множинності нормативних актів, шляхом зведення їх до одного укрупненого акту. Новий укрупнений акт повністю замінює нормативні акти, що увійшли до його складу, оскільки заново приймається компетентним правотворчим органом та містить власні офіційні реквізити: назву, дату прийняття, номер та підпис посадової особи.

Консолідація зумовила появу кодифікації, адже зібраний та впорядкований за допомогою консолідаційних прийомів та методів матеріал відображався у єдиному нормативному акті, який виключав протиріччя.

З часом для зручності користування нормативно-правові акти потребували об'єднання за певними критеріями, що й зумовило виникнення інкорпорації – (від латинського – *incorporatio* – включення до складу) – об'єднання нормативно-правових актів у збірники чи зібрання, розташування їх у певному порядку без зміни змісту. Результатом інкорпорації є зовнішнє опрацювання чинного законодавства[7, ст. 528].

У юридичній літературі неоднозначно вирішувалось питання співвідношення понять кодифікації та консолідації законодавства. Під час аналізу співвідношення кодифікації і консолідації стає очевидним зв'язок цих видів систематизації законодавства. Вище зазначалося, що консолідація може розглядатися як первинний етап проведення кодифікаційних робіт. Цю особливість чітко визначає В.Я. Калакура, який вказує на те, що кодифікація не має нічого спільного з механічним угрупованням або поєднанням окремих нормативних актів, оскільки в результаті кодифікаційних робіт вони переробляються в якісно новий акт, який характеризується єдиною системою, а його норми перебувають у логічній нормативній єдності, причому кожна норма оцінюється з точки зору її регулятивної здатності, а при необхідності набуває нового змісту або редакції. В умовах динамічності нормативно-правового матеріалу оперативну кодифікацію тієї чи іншої галузі законодавства значно полегшує видання консолідаційних збірників законодавства. Якби

консолідація була складовою кодифікації, то ці збірники законодавства можна було б назвати не повністю кодифікованими, що спричинило б масу незручностей і непорозумінь як в юридичній практиці, так і в теорії. А тому доцільним є виділення консолідації в окремий вид систематизації нормативно-правових актів. Тобто, відрізняється консолідація від кодифікації масштабами робіт та їх змістом. Консолідація обмежується зовнішньою обробкою, а кодифікація обов'язково вносить зміни в зміст правового регулювання відповідних суспільних відносин.

Спільним між кодифікацією та консолідацією є те, що результатом їх проведення є утворення саме зведених актів, які регулюють певну сферу суспільних відносин.

Різні точки зору у юридичній науковій літературі існують щодо співвідношення кодифікації з інкорпорацією. Так, В.К. Гришук у своїх працях висловлював думку, що інкорпорація є видом кодифікації законодавства. На протипагу даній точці зору О.Ф. Шебанов вважав кодифікацію логічним продовженням інкорпорації. На його думку, практична діяльність законодавців показує, що інкорпорацію та кодифікацію можна вважати лише основними формами систематизації діючого права з умовними межами між ними, оскільки друга форма є логічним продовженням першої [11, ст. 18].

Поняття кодифікації та інкорпорації є окремими формами систематичного опрацювання законодавства. При інкорпорації законодавець обмежений у виборі матеріалу діючим законодавством і вправі змінити тільки форму, але не зміст. На відміну від інкорпорації, кодифікація не обмежується зміною лише форми. При кодифікації створюється акт, який є не лише новою формою старого закону, а новим законом в повному розумінні цього слова.

Враховуючи ознаки та характерні риси кодифікації, можна виділити основні відмінності між кодифікацією та інкорпорацією:

- 1) при створенні кодифікаційних актів змінюється зміст правового регулювання, створюються нові норми та інститути права;
- 2) кодифікаційна діяльність завжди носить офіційний характер; інкорпорація, в свою чергу, призводить до створення збірників діючого законодавства, які часто не мають офіційного характеру;
- 3) кодифікація проводиться лише тоді, коли виникає необхідність суттєвого вдосконалення цілих галузей чи інститутів права, в той час як інкорпораційні роботи повинні проводитись постійно для підтримання законодавства в належному стані.

Таким чином, у результаті інкорпорації акти об'єднуються у збірниках, розташовуються у визначеному порядку відповідно до предмету правового регулювання. А консолідація і кодифікація призводять до створення нового нормативно-правового акту. Слід зазначити, що визначені види систематизації правового матеріалу не існують окремо один від одного. Прийоми та правила всіх трьох видів використовуються комплексно, а власне сутність цих процедур проявляється у домінуванні тих чи інших прийомів, з якими і пов'язується назва – кодифікаційні, інкорпораційні, консолідаційні.

Висновки

Кодифікація – це засіб систематизації нормативних актів, здійснюється шляхом перероблення та зведення правових норм, що містяться в різних актах, логічно узгоджений нормативно-правовий акт, той який системно і вичерпно регулює певну сферу суспільних відносин, як правило, на галузевому рівні. Кодифікація є важливим видом законодавчої діяльності та відіграє вагомий роль у розвитку права. Метою кодифікації є забезпечення єдиного систематизованого регулювання відносин у певній сфері, в результаті якого законодавство буде розвиватися.

Важливим кроком до здійснення кодифікації на міжнародному рівні було створення 21 листопада 1947 року Комісії з питань прогресивного розвитку та кодифікації міжнародного права (далі – Комісія). Основним завданням Комісії є надання Генеральній Асамблеї ООН проекту конвенційного акту в окремій газеті міжнародного права.

На сьогодні, найбільш суттєві результати роботи Комісії – це кодифікаційні акти в галузі права міжнародних договорів, права міжнародних організацій, дипломатичного і консульського права, міжнародного права в період збройних конфліктів, тощо. На основі проектів статей, розроблених Комісією, прийнято низку кодифікаційних конвенцій з актуальних питань міжнародного права. Зокрема, на основі проектів Комісії прийняті: Конвенція про відкрите море 1958 року, Конвенція про скорочення без громадянства 1961 року, Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 року, Віденська конвенція про право міжнародних договорів 1969 року, та інші. Одним з найважливіших напрямів діяльності Комісії міжнародного права є розробка статей про відповідальність держави, міжнародна відповідальність за негативні наслідки дій, не заборонених міжнародним правом, тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Систематизація законодавства України: проблеми та перспективи вдосконалення / С. В. Бобровник, Н. М. Оніщенко та ін. К. : Наук. думка, 2003. – 155 с.
2. Гетьман Є. А. Кодифікаційна техніка як різновид нормотворчої техніки. Державне будівництво та місцеве самоврядування. Вип. 17. Х.: Право, 2009. С. 130 – 142.
3. Історія держави і права України: навч. посібник / під ред. В. Іванова. Київ.: Атіка., 2003 р. с. 535
4. Музиченко П.П. Історія держави і права України: навч. посіб. К.: Знання, 2007. 471 с.
5. Історія держави і права України. Навчальний посібник / В.М. Калашніков, Г.Г. Кривчик, К.А. Марков; за ред. В.М. Калашнікова. Дніпропетровськ: 2012. 261 с.
6. Кабрияк р. Кодификации. М.: Статут, 2007. – 476 с.
7. Общая теория государства и права. Академический курс в 3-х томах / отв. ред. проф. М. Н. Марченко. М.: ИКД «ЗерцалоМ». 2001. Т. 2. 528 с.
8. Протасов В. Н. Теория права и государства. Проблемы теории права и государства. М.: Юрайт. 2001. 346 с.
9. Погорелов Є. В. Кодифікаційна діяльність в правовій системі України (загальнотеоретичний аспект) : автореф. дис. канд. юрид. наук. Харків. 2000. 18 с.
10. Рыбаков В. А. Преимственность в праве и кодификация права. Журнал российского права. 2007. № 7. С. 44
11. Рогач О. Я. Кодифікаційні акти в системі законодавства України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. К., 2003. 18 с.
12. Юридична енциклопедія: В 6т. ред. кол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. К.: Укр.енцикл. 1999–2001. Т. 3. 792 с.